

## Osvrti, prikazi, recenzije

Jadranka Dorešić i Aleksandra Hohnjec

# Putovanje kroz algoritme i medijsku stvarnost

### Sažetak

U sklopu 8. Dana medijske pismenosti učenici Ekonomske i birotehničke škole Bjelovar i Srednje škole „Ivan Švear“ Ivanić-Grad posjetili su interaktivnu izložbu „Razotkrivanje algoritama: kako oblikuju naš digitalni svijet“ u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu. Izložba, organizirana u okviru europskog projekta ALGOWATCH, pružila je učenicima priliku da kroz edukativne sadržaje, kvizove i videoigre razvijaju algoritamsku i medijsku pismenost. U članku se prikazuju iskustva učenika, refleksije nastavnika te rezultati školskog istraživanja o percepciji umjetne inteligencije u obrazovanju.

**Cljučne riječi:** algoritmi, kritičko mišljenje, medijska pismenost, obrazovanje, umjetna inteligencija.

### Uvod

U vremenu kada algoritmi i umjetna inteligencija sve više oblikuju naš svakodnevni život, važno je da mladi razvijaju sposobnost kritičkog promišljanja o digitalnim sadržajima koji ih okružuju. Upravo zato izložba „Razotkrivanje algoritama: kako oblikuju naš digitalni svijet“, održana u travnju 2025. u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu, bila je iznimna prilika za učenike da se upoznaju s ovom tematikom. Izložba

je dio europskog projekta ALGOWATCH i organizirana je u sklopu 8. Dana medijske pismenosti. Učenici dviju škola – Ekonomske i birotehničke škole Bjelovar te Srednje škole „Ivan Švear“ Ivanić-Grad – posjetili su izložbu. Svaka škola pristupila je temi iz vlastite perspektive, s naglaskom na medijsku, algoritamsku i financijsku pismenost. Ovaj članak donosi pregled njihovih iskustava, aktivnosti i refleksija. Cilj je prikazati kako ovakvi sadržaji mogu obogatiti nastavni proces i potaknuti učenike na dublje razumijevanje digitalnog svijeta.



Slika 1. Učenici Srednje škole „Ivan Švear“ Ivanić-Grad tijekom edukativnog posjeta

### **Dvije škole, jedan digitalni izazov**

Učenici Srednje škole „Ivan Švear“ Ivanić-Grad posjetili su izložbu u sklopu nastavnog programa medijske pismenosti, a njihov posjet bio je obogaćen prethodnim istraživanjem koje je u školi provela nastavnica Jadranka Dorešić.

Istraživanje je ispitivalo percepciju učenika o ulozi i utjecaju alata umjetne inteligencije u obrazovanju. Rezultati su pokazali da čak 90 % učenika koristi AI alate za školske zadatke, ali većina njih nije svjesna načina na koji ti alati funkcioniraju. Učenici često preuzimaju sadržaj bez provjere točnosti, što može dovesti do pogrešnih zaključaka i smanjenja kvalitete učenja.

Nastavnica Jadranka Dorešić istaknula je kako učenici sve češće koriste alate poput ChatGPT-ja, ali pritom ne razumiju kako se sadržaj generira, niti prepoznaju moguće pogreške. „Učenici ne znaju ni što su napisali za zadaću“, upozorila je u emisiji HRT-a

„U fokusu“, gdje je gostovala na temu sigurnosti na internetu i odgovornog korištenja umjetne inteligencije. U emisiji je naglasila važnost kritičkog promišljanja, ali i potrebu za sustavnom edukacijom nastavnika i učenika o digitalnim alatima koji sve više oblikuju obrazovni proces.

U isto vrijeme, učenici Ekonomske i birotehničke škole Bjelovar, predvođeni nastavnicom Aleksandrom Hohnjec, također su posjetili izložbu u sklopu obilježavanja Dana medijske pismenosti.

Školska filmska družina Movie4You, u kojoj su sudjelovali učenici Marko Vinković, Lea Tomašić i Magdalena Starčević, provela je dan istražujući svijet algoritama, umjetne inteligencije i financijske pismenosti. Prva postaja bila je upravo izložba „Razotkrivanje algoritama“, gdje su učenici putem interaktivnih sadržaja, kvizova i edukativne videoigre EUNOPIA učili kako algoritmi oblikuju digitalni svijet koji ih svakodnevno okružuje.

Poseban interes izazvala je analiza vlastitog digitalnog otiska, što je potaknulo raspravu o privatnosti, personalizaciji sadržaja i utjecaju algoritama na donošenje odluka. Učenici su pokazali izniman interes i angažman, a izložba je poslužila kao snažan poticaj za nastavak rada na razvoju kritičkog mišljenja i digitalne pismenosti. Nakon izložbe učenici obje škole posjetili su Moneterru – muzej novca Hrvatske narodne banke, gdje su putem interaktivnih sadržaja učili o povijesti novca, financijskim sustavima i važnosti financijske pismenosti. Ova kombinacija tehnologije, medija i ekonomije omogućila je učenicima da povežu različita znanja i razviju širu sliku o izazovima suvremenog društva.

U sklopu priprema za ovu aktivnost nastavnica Aleksandra Hohnjec provela je školsko istraživanje o percepciji i korištenju umjetne inteligencije među srednjoškolcima, koje se provodilo od 22. listopada do 6. prosinca 2024. Cilj istraživanja bio je saznati koliko su učenici upoznati s pojmom umjetne inteligencije, kako je koriste u svakodnevnom životu i obrazovanju te kako percipiraju njezinu korisnost i izazove koje nosi. Rezultati su pokazali da učenici prepoznaju korisnost AI alata, ali često zanemaruju važnost razumijevanja njihovih ograničenja i etičkih implikacija. Istraživanje je također pokazalo da učenici žele više razgovora o ovoj temi u školi putem radionica, projekata i praktičnih primjera. Učenici su nakon izložbe predložili vlastite ideje za školske projekte koji bi uključivali korištenje umjetne inteligencije u nastavi, ali uz naglasak na etiku i sigurnost. U školi su organizirane dodatne radionice i rasprave, a učenici su pokazali zavidnu razinu interesa i spremnosti za daljnje istraživanje ove teme. Ovakav pristup potiče njihovu proaktivnost i osnažuje ih da postanu odgovorni digitalni građani. Iskustvenim učenjem, istraživanjem i refleksijom učenici razvijaju vještine koje nadilaze školske zidove i pripremaju ih za izazove budućnosti.

### Zaključak

Posjet izložbi „Razotkrivanje algoritama“ pokazao je koliko je važno učenicima pružiti priliku da uče izvan učionice, a putem interaktivnih i suvremenih sadržaja. Obje škole, iako su sudjelovale neovisno, prepoznale su vrijednost ovakvih edukativnih inicijativa. Učenici su razvijali kritičko mišljenje, digitalnu pismenost i svijest o utjecaju tehnologije na svakodnevni život. Posebno je važno istaknuti kako su učenici putem kvizova, videoigara i rasprava aktiv-

no sudjelovali u učenju, što je povećalo njihovu motivaciju i angažman. Istraživanje provedeno u Srednjoj školi „Ivan Švear“ dodatno je ukazalo na potrebu za edukacijom o odgovornom korištenju AI alata. Učenici često koriste tehnologiju bez razumijevanja njezine pozadine, što može imati dugoročne posljedice na kvalitetu obrazovanja. Ovakvi projekti pomažu u izgradnji digitalno osviještenih građana koji znaju prepoznati manipulacije i donositi informirane odluke. Ovakvim inicijativama potiče se osnaživanje učenika da postanu samostalni i odgovorni korisnici tehnologije. Razvija se i njihova proaktivnost u pristupu učenju, istraživanju i donošenju odluka u digitalnom okruženju.

### Literatura

1. <https://djecamedija.org/inovativna-izlozba-razotkrivanje-algoritama-kako-oblikuju-nas-digitalni-svijet-u-nacionalnoj-i-sveucilisnoj-knjiznici-u-zagrebu/> (pristup 30. 6. 2025.)
2. <https://ekonomska-birotehnicka-skola-bj.hr/putovanje-kroz-digitalni-svijet-i-financije-iz-perspektive-medijske-pismenosti/> (pristup 1. 7. 2025.)
3. <https://www.medijskapismenost.hr/razotkrivanje-algoritama-interaktivna-izlozba-povodom-dana-medijske-pismenosti/> (pristup 1. 7. 2025.)
4. <https://misao.hr/2025/04/10/u-sk-u-otvorena-multimedijalna-izlozba-razotkrivanje-algoritama-kako-oblikuju-nas-digitalni-svijet/> (pristup 2. 7. 2025.)
5. <https://nsk.hr/dogadanja/izlozba-razotkrivanje-algoritama-kako-oblikuju-nas-digitalni-svijet/> (pristup 3. 7. 2025.)

6. <https://ss-isvear-ivanic-grad.skole.hr/terenska-nastava-u-zagrebu-dan-pun-ucenja-inspiracije-i-zajednistva/> (pristup 3. 7. 2025.)

7. <https://www.tportal.hr/tehnoclanak/u-n-sk-u-otvorena-izlozba-o-algoritmima-i-ai-ju-ucenici-ne-znaju-ni-sto-su-napisali-za-zadacu-20250410> (pristup 3. 7. 2025.)

8. <https://www.vecernji.hr/zagreb/u-nsk-otvorena-interaktivna-multimedijalna-izlozba-razotkrivanje-algoritama-kako-oblikuju-nas-digitalni-svijet-1852525> (pristup 4. 7. 2025.)

9. [https://www.youtube.com/watch?v=jLoxN0kD1kI&list=PLuEWOdEWd3kNFUM\\_Xm7wJhN1FiAf0sGht&index=36](https://www.youtube.com/watch?v=jLoxN0kD1kI&list=PLuEWOdEWd3kNFUM_Xm7wJhN1FiAf0sGht&index=36) (pristup 4. 7. 2025.)

10. <https://zimo.dnevnik.hr/clanak/tehnologija/otvorena-izlozba-o-algoritmima-i-ai-u-u-sklopu-8-dana-medijske-pismenosti-u-nsk--907051.html> (pristup 6. 7. 2025.)